

Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (andra avdelningen)

den 28 april 2022 *

”Begäran om förhandsavgörande – Förfarande för brådskande mål om förhandsavgörande – Straffrättsligt samarbete – Europeisk arresteringsorder – Rambeslut 2002/584/RIF – Artikel 23.3 – Krav på att den verkställande rättsliga myndigheten ska vidta åtgärder – Artikel 6.2 – Polismyndighet – Omfattas inte – Force majeure – Begrepp – Rättsliga hinder för överlämnande – Rättsliga åtgärder som vidtagits av den eftersökta personen – Ansökan om internationellt skydd – Omfattas inte – Artikel 23.5 – De tidsfrister som föreskrivs för överlämnande har löpt ut – Följder – Försättande på fri fot – Skyldighet att vidta varje annan nödvändig åtgärd för att förhindra avvikande”

I mål C-804/21 PPU,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Högsta domstolen (Finland) genom beslut av den 20 december 2021, som inkom till domstolen samma dag, i förfaranden angående verkställighet av europeiska arresteringsorder som utfärdats mot

C,

CD,

mot

Syuttjä,

meddelar

DOMSTOLEN (andra avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden A. Prechal (referent) samt domarna J. Passer, F. Biltgen, N. Wahl och M.L. Arastey Sahún,

generaladvokat: J. Kokott,

justitiesekreterare: handläggaren C. Strömholm,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 2 mars 2022,

* Rättegångsspråk: finska.

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

- C och CD, genom H. Nevala, advokat,
- Finlands regering, genom H. Leppo, i egenskap av ombud,
- Nederländernas regering, genom J. Langer, i egenskap av ombud,
- Rumäniens regering, genom E. Gane och L.-E. Baţagoi, båda i egenskap av ombud,
- Europeiska kommissionen, genom S. Grünheid och I. Söderlund, båda i egenskap av ombud,

och efter att den 10 mars 2022 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

- 1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artiklarna 6.2, 23.3 och 23.5 i rådets rambeslut 2002/584/RIF av den 13 juni 2002 om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna (EGT L 190, 2002, s. 1), i dess lydelse enligt rådets rambeslut 2009/299/RIF av den 26 februari 2009 (EUT L 81, 2009, s. 24) (nedan kallat rambeslut 2002/584).
- 2 Begäran har framställts i samband med verkställighet i Finland av europeiska arresteringsorder som har utfärdats av en rumänsk domstol mot C och CD, som är rumänska medborgare.

Tillämpliga bestämmelser

Rambeslut 2002/584

- 3 Skälen 8 och 9 i rambeslut 2002/584 har följande lydelse:
  - ”(8) Beslut om verkställighet av en europeisk arresteringsorder måste kontrolleras i tillräcklig omfattning, vilket innebär att en rättslig myndighet i den medlemsstat där den eftersökta personen har gripits måste fatta beslutet om huruvida han eller hon skall överlämnas.
  - (9) Centralmyndigheternas roll i verkställandet av en europeisk arresteringsorder bör begränsas till praktiskt och administrativt bistånd.”
- 4 I artikel 1.1 och 1.2 i rambeslutet, under rubriken ”Skyldighet att verkställa en europeisk arresteringsorder”, föreskrivs följande:
  - ”1. Den europeiska arresteringsordern är ett rättsligt avgörande, utfärdat av en medlemsstat med syftet att en annan medlemsstat skall gripa och överlämna en eftersökt person för lagföring eller för verkställighet av ett fängelsestraff eller en annan frihetsberövande åtgärd.

2. Medlemsstaterna skall verkställa varje europeisk arresteringsorder i enlighet med principen om ömsesidigt erkännande samt bestämmelserna i detta rambeslut.”

5 Artikel 6 i rambeslutet, vilken har rubriken ”Fastställande av de behöriga myndigheterna”, har följande lydelse:

”1. Den utfärdande rättsliga myndigheten är den rättsliga myndighet i den utfärdande medlemsstaten som är behörig att utfärda en europeisk arresteringsorder enligt den utfärdande medlemsstatens lagstiftning.

2. Den verkställande rättsliga myndigheten är den rättsliga myndighet i den verkställande medlemsstaten som är behörig att verkställa den europeiska arresteringsordern enligt den verkställande medlemsstatens lagstiftning.

...”

6 Artikel 7 i rambeslutet, vilken har rubriken ”Centralmyndighet”, har följande lydelse:

”1. Varje medlemsstat får utse en centralmyndighet eller, om dess rättsordning så kräver, flera centralmyndigheter för att biträda de behöriga rättsliga myndigheterna.

2. En medlemsstat får, om organisationen av det nationella rättsväsendet så kräver, låta sin eller sina centralmyndighet(er) ansvara för det administrativa översändandet och mottagandet av europeiska arresteringsorder samt all annan officiell korrespondens i anslutning till dessa.

...”

7 I artikel 23 i rambeslut 2002/584, vilken har rubriken ”Tidsfrist för överlämnande av personen”, föreskrivs följande:

”1. Den eftersökte skall överlämnas så snart som möjligt vid en tidpunkt som de berörda myndigheterna skall komma överens om.

2. Den eftersökte personen skall överlämnas senast tio dagar efter det slutgiltiga beslutet om att verkställa den europeiska arresteringsordern.

3. Om omständigheter som ligger utanför någon av de berörda medlemsstaternas kontroll hindrar att den eftersökte överlämnas inom den tidsfrist som anges i punkt 2, skall den verkställande och den utfärdande rättsliga myndigheten omedelbart kontakta varandra och komma överens om en ny tidpunkt för överlämnandet. I så fall skall överlämnandet äga rum inom tio dagar från den nya tidpunkt som bestämts.

4. Överlämnandet kan i undantagsfall skjutas upp tillfälligt, av allvarliga humanitära skäl, till exempel om det finns godtagbara skäl att anta att verkställigheten uppenbart skulle innebära en fara för den eftersöktes liv eller hälsa. Verkställandet av den europeiska arresteringsordern skall äga rum så snart dessa skäl inte längre föreligger. Den verkställande rättsliga myndigheten skall omedelbart underrätta den utfärdande rättsliga myndigheten om detta och komma överens om en ny tidpunkt för överlämnandet. I så fall skall överlämnandet äga rum inom tio dagar från den nya tidpunkt som bestämts.

5. När de tidsfrister som anges i punkterna 2–4 har löpt ut skall personen, om han eller hon fortfarande kvarhålls i häkte, försättas på fri fot.”

Finländsk rätt

Lagen om utlämning

- 8 De nationella bestämmelser som har antagits för genomförande av rambeslut 2002/584 återfinns i lag om utlämning för brott mellan Finland och de övriga medlemsstaterna i Europeiska unionen (1286/2003) av den 30 december 2003 (nedan kallad lagen om utlämning).
- 9 Av 11, 19 och 37 § lagen om utlämning framgår att de verkställande rättsliga myndigheter i Finland som är behöriga att besluta om utlämning och fortsatt förvar är Helsingfors tingsrätt (Finland) och, vid överklagande, Högsta domstolen (Finland). Enligt 44 § i denna lag svarar centralkriminalpolisen (Finland) för verkställigheten av beslut om utlämning.
- 10 Enligt 46 § 1 mom. i nämnda lag ska den person som är föremål för en europeisk arresteringsorder utlämnas till de behöriga myndigheterna i den ansökande medlemsstaten så snart som möjligt, vid den tidpunkt som de behöriga myndigheterna kommer överens om. Personen i fråga utlämnas dock senast tio dagar efter det att beslutet om utlämning vann laga kraft.
- 11 Enligt 46 § 2 mom. i samma lag ska de behöriga myndigheterna, om det inte är möjligt att iaktta den tidsfrist som anges i 1 mom. på grund av ett oöverstigligt hinder i Finland eller i den ansökande medlemsstaten, komma överens om en ny tidpunkt för utlämningen. Utlämningen ska äga rum inom tio dagar från den nya tidpunkt som bestämts.
- 12 I 48 § lagen om utlämning föreskrivs att när de tidsfrister som avses i 46 och 47 § har löpt ut ska den som begärs utlämnad friges, om personen i fråga fortfarande hålls i förvar.

Utlänningslagen

- 13 De nationella bestämmelserna om asylfrågor återfinns i utlänningslagen (301/2004) av den 30 april 2004, vilken motsvarar bestämmelserna i konventionen angående flyktingars rättsliga ställning, som undertecknades i Genève den 28 juli 1951 (*Förenta nationernas fördragssamling*, vol. 189, s. 150, nr 2545 (1954)) och som har kompletterats genom protokollet angående flyktingars rättsliga ställning, som antogs i New York den 31 januari 1967. Bestämmelserna i utlänningslagen är tillämpliga på alla utländska medborgare som uppehåller sig i Finland, även unionsmedborgare.
- 14 Enligt 40 § punkt 3 utlänningslagen får en utlämning lagligen vistas på finländskt territorium under den tid ansökan behandlas tills ärendet har avgjorts genom ett beslut som vunnit laga kraft eller ett verkställbart beslut har fattats om att utlämningen ska avlägnas ur landet.

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

- 15 C och CD, som är rumänska medborgare, är föremål för europeiska arresteringsorder som en rumänsk rättslig myndighet utfärdade den 19 respektive den 27 maj 2015 för verkställighet av fängelsestraff på fem år och kompletterande straff på tre år (nedan tillsammans kallade de europeiska arresteringsorden i fråga). Dessa straff har dömts ut för handel med narkotika som utgör risk- och högriskdroger och för deltagande i en organiserad kriminell grupp.
- 16 C och CD var först föremål för förfaranden för verkställighet av dessa europeiska arresteringsorder i Sverige. Högsta domstolen (Sverige) fastställde genom beslut av den 8 april 2020 att C skulle överlämnas till de rumänska myndigheterna och Svea hovrätt (Sverige) fastställde genom beslut av den 30 juli 2020 att CD skulle överlämnas till dessa samma myndigheter. Innan dessa beslut om överlämnande hann verkställas lämnade C och CD emellertid Sverige och begav sig till Finland.
- 17 Den 15 december 2020 greps och häktades C och CD i Finland på grundval av de europeiska arresteringsorden i fråga.
- 18 Genom beslut av den 16 april 2021 fastställde Högsta domstolen (Finland) att de ska överlämnas till de rumänska myndigheterna. På begäran av de rumänska myndigheterna fastställde den finländska centralkriminalpolisen ett första datum för överlämnande till den 7 maj 2021. Det var inte möjligt att ordna flygtransport av C och CD till Rumänien före det datumet på grund av covid-19-pandemin.
- 19 Den 3 maj 2021 ingav C och CD ett överklagande till Högsta domstolen. Denna domstol inhiberade den 4 maj 2021 besluten om överlämnande. Den 31 maj 2021 ogillade nämnda domstol överklagandena, vilket innebar att inhibitionsbeslutet förlorade sin verkan.
- 20 Ett andra datum för överlämnande fastställdes till den 11 juni 2021. Även detta överlämnande sköts emellertid upp, eftersom det inte fanns någon direkt flygförbindelse till Rumänien och det var omöjligt att ordna flygtransport via en annan medlemsstat inom den överenskomna tidsplanen.
- 21 C och CD ingav flera andra ansökningar om inhibition av överlämnandebesluten till Helsingfors tingsrätt och Högsta domstolen (Finland). Samtliga dessa ansökningar avslogs eller avvisades.
- 22 Ett tredje datum för överlämnande fastställdes till den 17 juni 2021 för CD och den 22 juni 2021 för C. Återigen förhindrades emellertid överlämnandet, denna gång eftersom C och CD hade ansökt om internationellt skydd i Finland. Genom beslut av den 12 november 2021 avslag Migrationsverket (Finland) dessa ansökningar. C och CD överklagade dessa beslut vid förvaltningsdomstol.
- 23 C och CD väckte sedan talan vid Helsingfors tingsrätt (Finland) med yrkande om att de skulle försättas på fri fot, eftersom fristen för överlämnande hade löpt ut, och att överlämnandet skulle skjutas upp, eftersom de hade ansökt om internationellt skydd. Helsingfors tingsrätt avvisade deras talan genom beslut av den 8 och den 29 oktober 2021.
- 24 Det nationella målet avser de överklaganden som C och CD ingav mot de sistnämnda besluten till den hänskjutande domstolen, Högsta domstolen (Finland). Till stöd för sina överklaganden anförde C och CD samma skäl som de som hade underkänts av Helsingfors tingsrätt. Sytttjä

(åklagarmyndigheten, Finland) yrkade i sitt svaromål att klagandena i det nationella målet skulle kvarhållas i häkte och att verkställigheten av deras överlämnande till de rumänska myndigheterna inte skulle skjutas upp.

- 25 Den hänskjutande domstolen fann i ett principbeslut som meddelades den 8 december 2021 att personer som är föremål för ett beslut om överlämnande har rätt att få sin ansökan rörande kvarhållandet i häkte prövad av domstol. För att undvika fördröjningar tog den hänskjutande domstolen direkt upp målet till prövning.
- 26 Den hänskjutande domstolen vill få klarhet i tolkningen av artikel 23.3 i rambeslut 2002/584, i processuellt såväl som materiellt hänseende.
- 27 Vad för det första gäller de processuella aspekterna vill den hänskjutande domstolen få klarhet i de krav som följer av denna bestämmelse vad gäller bedömningen av huruvida force majeure föreligger.
- 28 Enligt vad den hänskjutande domstolen har förklarat överläts det enligt nationella lagbestämmelser på centralkriminalpolisen att ha hand om verkställigheten av överlämnandet när domstolsbeslutet om överlämnande väl har vunnit laga kraft. Domstolsbeslutet innehåller inga förelägganden rörande tidpunkten för överlämnandet, utan överlämnandet ska verkställas med iakttagande av de tidsfrister som för detta ändamål, i överensstämmelse med rambeslut 2002/584, föreskrivs i lagen om utlämning.
- 29 Enligt den hänskjutande domstolen svarar centralkriminalpolisen för det praktiska genomförandet av beslutet om överlämnande, upprätthåller kontakt med de behöriga myndigheterna i den utfärdande medlemsstaten och kommer överens om en ny tidpunkt för överlämnande, om överlämnandet inte har ägt rum inom tio dagar, såsom var fallet i det nationella målet.
- 30 Enligt den hänskjutande domstolens praxis får den frihetsberövade personen när som helst vända sig till den behöriga domstolen för att denna ska pröva huruvida det fortfarande är motiverat att kvarhålla personen i häkte. Det ankommer därvid på den behöriga domstolen att bland annat pröva huruvida det faktum att överlämnandet inte har ägt rum beror på force majeure i den mening som avses i artikel 23.3 i rambeslut 2002/584. Centralkriminalpolisen eller en annan myndighet hänskjuter emellertid inte automatiskt frågan om kvarhållande i häkte till den behöriga domstolen för prövning.
- 31 Den hänskjutande domstolen vill således få klarhet i huruvida ett sådant nationellt förfarande är förenligt med artikel 23.3 i rambeslut 2002/584 och vilka följder en eventuell oförenlighet har.
- 32 Vad för det andra gäller de materiella aspekterna av artikel 23.3 i rambeslut 2002/584 vill den hänskjutande domstolen få klarhet i huruvida begreppet force majeure även omfattar rättsliga hinder som grundar sig på en medlemsstats nationella lagstiftning och får till följd att överlämnandet inte kan ske inom den ursprungligen förutsedda tidsfristen.
- 33 Den hänskjutande domstolen har påpekat att EU-domstolen i domen av den 25 januari 2017, Vilkas (C-640/15, EU:C:2017:39), slog fast att begreppet force majeure kan vara tillämpligt i en situation där den frihetsberövade personen gör ett fysiskt motstånd som omöjliggör överlämnandet, såvitt den verkställande rättsliga myndigheten och den utfärdande rättsliga

myndigheten på grund av exceptionella omständigheter inte hade kunnat förutse ett sådant motstånd och såvitt dess konsekvenser för överlämnandet inte hade kunnat undvikas trots att nämnda myndigheter vidtagit all vederbörlig omsorg.

- 34 Även om covid-19-pandemin försvårade det praktiska genomförandet av överlämnandet och iakttagandet av tidsfristerna i det nationella målet, utgjordes de huvudsakliga hindren för överlämnandet dock av det verkställighetsförbud som den hänskjutande domstolen meddelade i samband med prövningen av de överklaganden som hade ingetts av C och CD samt av de asylansökningar som de också hade ingett. I sistnämnda hänseende har den hänskjutande domstolen preciserat att enligt nationell lagstiftning har en asylsökande rätt att stanna kvar på finländskt territorium under prövningen av ansökan eller tills ett beslut om avlägsnande har fattats.
- 35 Mot denna bakgrund beslutade Högsta domstolen (Finland) att vilandeförklara målet och ställa följande frågor till EU-domstolen:

- ”1) Om en frihetsberövad person inte har överlämnats inom tidsfristerna, krävs det då, enligt artikel 23.3 i rambeslut 2002/584, jämförd med artikel 23.5 i samma rambeslut, att den verkställande rättsliga myndighet som avses i artikel 6.2 i rambeslutet ska besluta om en ny tidpunkt för överlämnande och kontrollera om det föreligger ett fall av force majeure och att villkoren för frihetsberövande är uppfyllda, eller är ett förfarande där en domstol endast undersöker dessa omständigheter på begäran av parterna också förenligt med rambeslutet? Om det anses att en förlängning av tidsfristen kräver att den rättsliga myndigheten vidtar åtgärder, innebär då den omständigheten att sådana åtgärder inte har vidtagits med nödvändighet att de tidsfrister som föreskrivs i rambeslutet har löpt ut, för vilket fall den frihetsberövade personen ska försättas på fri fot, enligt artikel 23.5 i samma rambeslut?
- 2) Ska artikel 23.3 i rambeslut 2002/584 tolkas på så sätt att begreppet force majeure även omfattar rättsliga hinder för överlämnande som grundar sig på den verkställande medlemsstatens nationella lagstiftning, såsom ett verkställighetsförbud som meddelats under domstolsförfarandet, eller den rätt som en asylsökande har att stanna kvar i den verkställande staten till dess att hans eller hennes asylansökan har prövats?”

Huruvida målet ska handläggas enligt förfarandet för brådskande mål om förhandsavgörande

- 36 Den hänskjutande domstolen har ansökt om att begäran om förhandsavgörande ska handläggas enligt förfarandet för brådskande mål enligt artikel 23a första stycket i stadgan för Europeiska unionens domstol och artikel 107 i domstolens rättegångsregler.
- 37 Det ska konstateras att de villkor som föreskrivs för att tillämpa detta förfarande är uppfyllda i förevarande fall.
- 38 För det första avser begäran om förhandsavgörande tolkningen av rambeslut 2002/584, som omfattas av de områden som avses i avdelning V i tredje delen av EUF-fördraget, avseende området med frihet, säkerhet och rättvisa. Denna begäran kan följaktligen vara föremål för handläggning enligt förfarandet för brådskande mål om förhandsavgörande i enlighet med artikel 23a första stycket i stadgan för Europeiska unionens domstol och artikel 107.1 i rättegångsreglerna.

- 39 För det andra framgår det av EU-domstolens fasta praxis, vad gäller kriteriet för att ett mål ska anses vara brådskande, att detta kriterium är uppfyllt om den berörda personen i det nationella målet är frihetsberövad när begäran om förhandsavgörande lämnas in och frågan huruvida vederbörande ska vara fortsatt frihetsberövad är beroende av utgången i det nationella målet (se, bland annat, dom av den 16 juli 2015, Lanigan, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, punkt 24, och dom av den 16 november 2021, Governor of Cloverhill Prison m.fl., C-479/21 PPU, EU:C:2021:929, punkt 34 och där angiven rättspraxis).
- 40 Av begäran om förhandsavgörande framgår att C och CD var frihetsberövade när denna begäran lämnades in.
- 41 Dessutom rör tolkningsfrågorna tolkningen av artikel 23 i rambeslut 2002/584, vari det i punkt 5 föreskrivs att om de tidsfrister som anges i punkterna 2–4 i denna artikel har löpt ut, ska den eftersökta personen försättas på fri fot. Beroende på EU-domstolens svar på de frågor som har ställts kan den hänskjutande domstolen således behöva besluta att C och CD ska försättas på fri fot.
- 42 Under dessa omständigheter beslutade EU-domstolens andra avdelning den 17 januari 2022, på grundval av referentens förslag och efter att ha hört generaladvokaten, att bifalla den hänskjutande domstolens ansökan om att begäran om förhandsavgörande ska handläggas enligt förfarandet för brådskande mål om förhandsavgörande.

Prövning av tolkningsfrågorna

Den andra frågan

- 43 Den hänskjutande domstolen har ställt den andra frågan, som ska prövas först, för att få klarhet i huruvida artikel 23.3 i rambeslut 2002/584 ska tolkas så, att begreppet force majeure även omfattar rättsliga hinder för överlämnande som följer av rättsliga åtgärder som har vidtagits av den person som är föremål för den europeiska arresteringsordern och grundar sig på lagstiftningen i den verkställande medlemsstaten, när den verkställande rättsliga myndigheten har antagit det slutliga beslutet om överlämnande i enlighet med artikel 15.1 i detta rambeslut.
- 44 Enligt domstolens fasta praxis ska force majeure-begreppet, såsom det fastställts inom olika unionsrättsliga områden, anses åsyfta onormala och oförutsebara omständigheter, som den som åberopar det inte kan kontrollera och vars följder, trots iakttagandet av all vederbörlig omsorg, inte hade kunnat undvikas (dom av den 25 januari 2017, Vilkas, C-640/15, EU:C:2017:39, punkt 53 och där angiven rättspraxis).
- 45 Dessutom ska force majeure-begreppet, i den mening som avses i artikel 23.3 i rambeslut 2002/584, tolkas restriktivt, eftersom denna bestämmelse utgör ett undantag från den regel som anges i artikel 23.2 i rambeslutet (se, för ett liknande resonemang, dom av den 25 januari 2017, Vilkas, C-640/15, EU:C:2017:39, punkt 56).
- 46 Vad gäller rättsliga hinder för överlämnande som följer av rättsliga åtgärder som har vidtagits av den person som är föremål för den europeiska arresteringsordern, ska det påpekas att sådana hinder förvisso utgör omständigheter som myndigheterna i den verkställande medlemsstaten inte kan kontrollera och vars följder, det vill säga omöjligheten att överlämna denna person inom den föreskrivna fristen, inte hade kunnat undvikas trots iakttagandet av all vederbörlig omsorg.

- 47 Som C och CD, den rumänska regeringen och Europeiska kommissionen har påpekat, kan det emellertid inte anses som en oförutsebar omständighet att en person som är föremål för en europeisk arresteringsorder, inom ramen för förfaranden som föreskrivs i den verkställande medlemsstatens nationella lagstiftning, vidtar rättsliga åtgärder för att invända mot överlämnandet till myndigheterna i den utfärdande medlemsstaten eller som innebär att överlämnandet försenas.
- 48 Sådana rättsliga hinder för överlämnande som följer av att denna person har vidtagit rättsliga åtgärder kan följaktligen inte utgöra force majeure i den mening som avses i artikel 23.3 i rambeslut 2002/584.
- 49 Av det ovan anförda följer att det inte kan anses att de tidsfrister för överlämnande som föreskrivs i artikel 23 i rambeslutet avbryts på grund av förfaranden som pågår i den verkställande medlemsstaten till följd av rättsliga åtgärder som har vidtagits av den person som är föremål för den europeiska arresteringsordern, när den verkställande rättsliga myndigheten har antagit det slutliga beslutet om överlämnande i enlighet med artikel 15.1 i rambeslutet. Myndigheterna i den verkställande medlemsstaten är följaktligen i princip skyldiga att överlämna denna person till myndigheterna i den utfärdande medlemsstaten inom nämnda tidsfrister.
- 50 I detta sista steg i förfarandet för överlämnande, vilket regleras genom artikel 23 i rambeslutet, har alla rättsliga omständigheter i princip prövats av den verkställande rättsliga myndigheten, som antagligen redan har meddelat ett slutligt beslut om överlämnande.
- 51 Denna tolkning dikteras även av det mål att påskynda och förenkla det rättsliga samarbetet mellan medlemsstaterna som eftersträvas med rambeslut 2002/584. Rambeslutet syftar nämligen, genom inrättandet av ett nytt, förenklat och effektivare system för överlämnande av personer som har dömts eller misstänks för brott, till att underlätta och påskynda det rättsliga samarbetet för att uppnå målet för Europeiska unionen att bli ett område med frihet, säkerhet och rättvisa, på grundval av den höga grad av förtroende som ska finnas mellan medlemsstaterna (se, bland annat, dom av den 29 januari 2013, Radu, C-396/11, EU:C:2013:39, punkt 34, och dom av den 17 mars 2021, JR (Arresteringsorder – Fällande dom från ett tredjeland medlem i EES), C-488/19, EU:C:2021:206, punkt 71).
- 52 I förevarande fall framgår det inte av de handlingar som har ingetts till EU-domstolen att de rättsliga åtgärder som vidtogs av C och CD avsåg, om så ens indirekt, en kränkning av en grundläggande rättighet som dessa personer inte kunde ha åberopat vid den verkställande rättsliga myndigheten under det förfarande som ledde fram till antagandet av det slutliga beslutet om överlämnande i enlighet med artikel 15.1 i rambeslut 2002/584.
- 53 Vad mer specifikt gäller de ansökningar om internationellt skydd som C och CD ingav i Finland, framgår det av deras yttranden att dessa ansökningar till stor del grundades på argument som avsåg förhållandena under frihetsberövanden i den utfärdande medlemsstaten, det vill säga Rumänien, och baserade sig på EU-domstolens relevanta praxis på området, bland annat domen av den 5 april 2016, Aranyosi och Căldăraru (C-404/15 och C-659/15 PPU, EU:C:2016:198), domen av den 25 juli 2018, Generalstaatsanwaltschaft (Förhållanden under frihetsberövanden i Ungern) (C-220/18 PPU, EU:C:2018:589), och domen av den 15 oktober 2019, Dorobantu (C-128/18, EU:C:2019:857). Av de handlingarna som EU-domstolen innehar framgår dock att C och CD åberopade dessa argument vid den verkställande rättsliga myndigheten under det förfarande som ledde fram till antagandet av de slutliga besluten om överlämnande.

- 54 Som kommissionen har påpekat anges dessutom i den enda artikeln i protokoll (nr 24) om asyl för medborgare i Europeiska unionens medlemsstater, vilket är bifogat EUF-fördraget, att med beaktande av skyddsnivån för de grundläggande rättigheterna och friheterna i unionens medlemsstater ska dessa betraktas som säkra ursprungsländer i förhållande till varandra för alla rättsliga och praktiska syften som har samband med asylärenden.
- 55 I samma artikel tilläggs att en ansökan om asyl som ges in av en medborgare i en medlemsstat följaktligen får beaktas eller förklaras tillåten att behandlas av en annan medlemsstat endast i fyra fall, vilka förtecknas uttömmande.
- 56 Inte av någon av de handlingar som har ingetts till EU-domstolen framgår dock att situationen för C och CD skulle motsvara något av de fyra fall som anges i den enda artikeln i nämnda protokoll. Inte heller har den hänskjutande domstolen ställt någon fråga till EU-domstolen rörande detta.
- 57 Det ska slutligen även erinras om att en ansökan om internationellt skydd inte nämns bland de grunder för att inte verkställa en europeisk arresteringsorder som räknas upp i artiklarna 3 och 4 i rambeslut 2002/584 (se, för ett liknande resonemang, dom av den 21 oktober 2010, B., C-306/09, EU:C:2010:626, punkterna 43–46).
- 58 Mot bakgrund av det ovan anförda ska den andra frågan besvaras på följande sätt. Artikel 23.3 i rambeslut 2002/584 ska tolkas så, att begreppet *force majeure* inte omfattar rättsliga hinder för överlämnande som följer av rättsliga åtgärder som har vidtagits av den person som är föremål för den europeiska arresteringsordern och grundar sig på lagstiftningen i den verkställande medlemsstaten, när den verkställande rättsliga myndigheten har antagit det slutliga beslutet om överlämnande i enlighet med artikel 15.1 i nämnda rambeslut.

Den första frågan

- 59 Den hänskjutande domstolen har ställt den första frågan för att få klarhet i huruvida artikel 23.3 i rambeslut 2002/584 ska tolkas så, att kravet i denna bestämmelse på att den verkställande rättsliga myndigheten ska vidta åtgärder är uppfyllt, om den verkställande medlemsstaten överlåter på en polismyndighet att kontrollera huruvida *force majeure* föreligger och att villkoren för kvarhållande i häkte av den person som är föremål för den europeiska arresteringsordern är uppfyllda samt att vid behov besluta om en ny tidpunkt för överlämnandet, när personen i fråga har rätt att när som helst vända sig till den verkställande rättsliga myndigheten för att denna ska uttala sig om ovannämnda omständigheter. I det fallet att det ska anses att kravet i artikel 23.3 i rambeslutet på att den verkställande rättsliga myndigheten ska vidta åtgärder inte är uppfyllt, vill den hänskjutande domstolen vidare med sin första fråga få klarhet i huruvida artikel 23.5 i rambeslutet ska tolkas så, att de tidsfrister som anges i artikel 23.2–23.4 ska anses ha löpt ut, vilket innebär att personen i fråga ska försättas på fri fot.
- 60 Av ordalydelsen i artikel 23.3 i rambeslut 2002/584 framgår att i fall av *force majeure* som utgör hinder för överlämnande inom den tidsfrist som föreskrivs i artikel 23.2 i rambeslutet ankommer det på den verkställande och den utfärdande rättsliga myndigheten att omedelbart kontakta varandra och komma överens om en ny tidpunkt för överlämnandet.
- 61 Domstolen har tidigare preciserat att begreppet ”verkställande rättslig myndighet” i den mening som avses i artikel 6.2 i rambeslut 2002/584, i likhet med begreppet ”utfärdande rättslig myndighet” i den mening som avses i artikel 6.1 i rambeslutet, avser antingen en domare eller en domstol eller en rättslig myndighet, såsom åklagarmyndigheten i en medlemsstat, som deltar i

rättskipningen i denna medlemsstat och som åtnjuter det oberoende i förhållande till den verkställande makten som krävs (dom av den 24 november 2020, Openbaar Ministerie (Urkundsförfalskning), C-510/19, EU:C:2020:953, punkt 54).

- 62 Enligt domstolens fasta praxis kan en polismyndighet i en medlemsstat däremot inte omfattas av begreppet "rättslig myndighet" i den mening som avses i artikel 6 i rambeslut 2002/584 (se, för ett liknande resonemang, dom av den 24 november 2020, Openbaar Ministerie (Urkundsförfalskning), C-510/19, EU:C:2020:953, punkt 42 och där angiven rättspraxis).
- 63 Av detta följer att de åtgärder som den verkställande rättsliga myndigheten ska vidta enligt artikel 23.3 i rambeslutet för att bedöma huruvida force majeure föreligger och vid behov fastställa en ny tidpunkt för överlämnandet inte kan överlåtas på en polismyndighet i den verkställande medlemsstaten, såsom centralkriminalpolisen i det nationella målet.
- 64 Enligt artikel 7.1 i rambeslutet får medlemsstaterna förvisso utse en eller flera "centralmyndigheter" för att biträda de behöriga rättsliga myndigheterna. Det har dessutom slagits fast att polismyndigheterna i en medlemsstat kan omfattas av begreppet "centralmyndighet" i den mening som avses i artikel 7 (se, för ett liknande resonemang, dom av den 10 november 2016, Poltorak, C-452/16 PPU, EU:C:2016:858, punkt 42).
- 65 Av artikel 7, jämförd med skäl 9 i rambeslut 2002/584, framgår dock att de åtgärder som en sådan centralmyndighet vidtar ska begränsas till praktiskt och administrativt bistånd till de behöriga rättsliga myndigheterna. Den möjlighet som föreskrivs i artikel 7 kan följaktligen inte utsträckas till att tillåta att medlemsstaterna ersätter de behöriga rättsliga myndigheterna med denna centralmyndighet när det gäller att bedöma huruvida force majeure föreligger i den mening som avses i artikel 23.3 i rambeslutet och vid behov fastställa en ny tidpunkt för överlämnandet (se, för ett liknande resonemang, dom av den 10 november 2016, Poltorak, C-452/16 PPU, EU:C:2016:858, punkt 42).
- 66 Som generaladvokaten påpekade i punkterna 73–76 i sitt förslag till avgörande utgör bedömningen av huruvida force majeure föreligger i den mening som avses i denna bestämmelse, och det eventuella fastställandet av en ny tidpunkt för överlämnandet, beslut om verkställandet av den europeiska arresteringsordern som det åligger den verkställande rättsliga myndigheten att fatta enligt artikel 6.2 i rambeslut 2002/584, jämförd med skäl 8 däri. Som den hänskjutande domstolen också har medgett går sådana beslut därför utanför ramen för enbart ett "praktiskt och administrativt bistånd" som kan överlåtas på polismyndigheter i enlighet med artikel 7 i rambeslutet, jämförd med skäl 9 däri.
- 67 Vad gäller de följder som ska dras av att den verkställande rättsliga myndigheten inte har vidtagit några åtgärder, ska det konstateras att under sådana omständigheter ska det anses att de tidsfrister som föreskrivs i artikel 23.2–23.4 i rambeslut 2002/584 har löpt ut.
- 68 Att polismyndigheterna i den verkställande medlemsstaten konstaterar att force majeure föreligger och därefter fastställer en ny tidpunkt för överlämnandet, utan att den verkställande rättsliga myndigheten vidtar några åtgärder, uppfyller nämligen inte de formella krav som föreskrivs i artikel 23.3 i rambeslut 2002/584, och detta oberoende av huruvida force majeure verkligen föreligger.

- 69 Om den verkställande rättsliga myndigheten inte vidtar några åtgärder kan de tidsfrister som föreskrivs i artikel 23.2–23.4 i rambeslutet följaktligen inte förlängas i enlighet med artikel 23.3. Av detta följer att i en sådan situation som i det nationella målet ska nämnda tidsfrister anses ha löpt ut i enlighet med artikel 23.5.
- 70 Det ska vidare erinras om följderna av att de tidsfrister som föreskrivs i artikel 23.2–23.4 i rambeslut 2002/584 har löpt ut.
- 71 Av ordalydelsen i artikel 23.5 i rambeslut 2002/584 framgår uttryckligen att om dessa tidsfrister har löpt ut, ska den person som är föremål för den europeiska arresteringsordern försättas på fri fot, om han eller hon fortfarande kvarhålls i häkte. Inget undantag föreskrivs från denna skyldighet som åligger den verkställande medlemsstaten i en sådan situation.
- 72 Unionslagstiftaren har inte angett att utgången av dessa tidsfrister medför någon annan effekt och har i synnerhet inte föreskrivit att det skulle frånta de berörda myndigheterna möjligheten att komma överens om en tidpunkt för överlämnande i enlighet med artikel 23.1 i rambeslutet, eller att det skulle frånta den verkställande medlemsstaten skyldigheten att verkställa en europeisk arresteringsorder (dom av den 25 januari 2017, Vilkas, C-640/15, EU:C:2017:39, punkt 70).
- 73 En tolkning av artiklarna 15.1 och 23 i rambeslut 2002/584 som innebär att den verkställande rättsliga myndigheten inte längre ska genomföra överlämnandet av den person som är föremål för den europeiska arresteringsordern, och därmed inte heller komma överens med den utfärdande myndigheten om en ny tidpunkt för överlämnande sedan de tidsfrister som anges i artikel 23 i rambeslutet har löpt ut, skulle dessutom kunna undergräva det mål om förenkling och påskyndande av det rättsliga samarbetet som eftersträvas genom rambeslutet. En sådan tolkning skulle nämligen kunna innebära att den utfärdande medlemsstaten tvingas utfärda en andra europeisk arresteringsorder för att möjliggöra att ett nytt förfarande för överlämnande genomförs (dom av den 25 januari 2017, Vilkas, C-640/15, EU:C:2017:39, punkt 71).
- 74 Det följer av ovanstående att endast den omständigheten att de tidsfrister som anges i artikel 23 i rambeslut 2002/584 har löpt ut inte är tillräcklig för att den verkställande medlemsstaten ska fråntas sin skyldighet att fullfölja förfarandet för att verkställa en europeisk arresteringsorder och genomföra överlämnandet av den eftersökta personen. De berörda myndigheterna måste därför komma överens om en ny tidpunkt för överlämnande (dom av den 25 januari 2017, Vilkas, C-640/15, EU:C:2017:39, punkt 72).
- 75 Som generaladvokaten betonade i punkt 46 i sitt förslag till avgörande krävs det dessutom, med hänsyn till den skyldighet som åligger den verkställande medlemsstaten att fullfölja förfarandet för verkställighet av en europeisk arresteringsorder, att den behöriga myndigheten i denna medlemsstat, i det fall att den person som är föremål för den europeiska arresteringsordern försätts på fri fot i enlighet med artikel 23.5 i rambeslut 2002/584, vidtar alla åtgärder som den anser vara nödvändiga för att förhindra att personen i fråga avviker, med undantag av frihetsberövande åtgärder.
- 76 Mot bakgrund av det ovan anförda ska den första frågan besvaras på följande sätt. Artikel 23.3 i rambeslut 2002/584 ska tolkas så, att kravet i denna bestämmelse på att den verkställande rättsliga myndigheten ska vidta åtgärder inte är uppfyllt, om den verkställande medlemsstaten överlåter på en polismyndighet att kontrollera huruvida force majeure föreligger och att villkoren för kvarhållande i häkte av den person som är föremål för den europeiska arresteringsordern är uppfyllda samt att vid behov besluta om en ny tidpunkt för överlämnandet, och detta även om

personen i fråga har rätt att när som helst vända sig till den verkställande rättsliga myndigheten för att denna ska uttala sig om ovannämnda omständigheter. Vidare ska artikel 23.5 i rambeslut 2002/584 tolkas så, att om kravet i artikel 23.3 i rambeslutet på att den verkställande rättsliga myndigheten ska vidta åtgärder inte är uppfyllt, ska de tidsfrister som anges i artikel 23.2–23.4 anses ha löpt ut, vilket innebär att personen i fråga ska försättas på fri fot.

Rättegångskostnader

- 77 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (andra avdelningen) följande:

- 1) **Artikel 23.3 i rådets rambeslut 2002/584/RIF av den 13 juni 2002 om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna, i dess lydelse enligt rådets rambeslut 2009/299/RIF av den 26 februari 2009, ska tolkas så, att begreppet force majeure inte omfattar rättsliga hinder för överlämnande som följer av rättsliga åtgärder som har vidtagits av den person som är föremål för den europeiska arresteringsordern och grundar sig på lagstiftningen i den verkställande medlemsstaten, när den verkställande rättsliga myndigheten har antagit det slutliga beslutet om överlämnande i enlighet med artikel 15.1 i nämnda rambeslut.**
- 2) **Artikel 23.3 i rambeslut 2002/584, i dess lydelse enligt rambeslut 2009/299, ska tolkas så, att kravet i denna bestämmelse på att den verkställande rättsliga myndigheten ska vidta åtgärder inte är uppfyllt, om den verkställande medlemsstaten överlåter på en polismyndighet att kontrollera huruvida force majeure föreligger och att villkoren för kvarhållande i häkte av den person som är föremål för den europeiska arresteringsordern är uppfyllda samt att vid behov besluta om en ny tidpunkt för överlämnandet, och detta även om personen i fråga har rätt att när som helst vända sig till den verkställande rättsliga myndigheten för att denna ska uttala sig om ovannämnda omständigheter.**

Artikel 23.5 i rambeslut 2002/584, i dess lydelse enligt rambeslut 2009/299, ska tolkas så, att om kravet i artikel 23.3 i rambeslutet på att den verkställande rättsliga myndigheten ska vidta åtgärder inte är uppfyllt, ska de tidsfrister som anges i artikel 23.2–23.4 anses ha löpt ut, vilket innebär att personen i fråga ska försättas på fri fot.

Underskrifter